

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק ה' אד"ב תשפ"ד

פרשת פקודי - חזק

גליון תרל"ד

שנה י"ג

מפי ספרים וסופרים

על מה על האדם להתפלל

הבה נתבונן יפה בדבר ונראה כי כל עיקר כוונתנו בתפילה אינה אלא בשעה שאנו באים לעניינים גשמיים, לעסקי מזונות פרנסה, כאן אנו שופכים דמעות ומכוונים לבנו לתפילה באמת ובתמים, ברם בתפילות על עניינים אחרים כגון תשובה בינה ודעת, אהבת תורה וכיוצא באלה דברים רוחניים כאן יש רק יחידי סגולה שבקשתם יוצאת מעומקא דליבא בדמעות ובבכי. משל לאותו איש צבא שוטה פעם אחת נזדמן ובא קיס המדינה לאחד ממחנות הצבא, עמדו החיילים מסודרים בשורה כנהוג, והקיסר עבר ביניהם והתבונן בהם ובעמידתם. אין צורך לומר שכולם השתדלו והתאמצו להיראות יפה כדי שימצא הן בעיני הקיסר, ואמנם הקיסר נהנה ממראיהם ואמר להם: כולכם מצאתם חן בעיני והפקתם ממני רצון, יאמר נא לי איפוא כל אחד מכם מה בקשתו ותיעש. קפץ ויצא חייל אחד שוטה ואמר לקיסר: אדוני המלך, בקשה לי אליך, מהי בקשתך? שאל המלך, בקשתי שתצווה לתת לי את מנת מזונותי דבר יום ביומו. ליגלגו עליו חבריו, שוטה שבעולם, כלום בשביל כך כדאי לך לבוא ולהטריח את הקיסר בבקשתך, הרי ממילא אם אתה עושה את עבודת הצבא באמונה, ניתנת לך מנת מזונותיך בסדרה ובזמנה, ואף לבושך וכל צרכיך האחרים ניתנים לך מקופת המדינה, כמו לכל שאר החיילים המשרתים בצבא המלך, הרי שטות היא לבקש מאת המלך בקשה כזאת בשעה שעלה רצון מלפניו לגמול עמך חסד מיוחד.

והנמשל: ממש כך נוהגים גם אנחנו, אין אנו מבינים כי כל עיקר בקשתנו צריכה להיות שנהיה יהודים טובים, כי אנו חייבים להתפלל ולבקש סיעתא דשמיא, שנוכל להיות חיילים נאמנים המשרתים אותו יתברך באהבה

ובמסירות, ואז הרי נהיה ממילא זכאים לקבל את מזונותינו, מלבושינו וכל מחסורנו מקופת המדינה בתורת אנשי צבא של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה (ל"ט - מ"ב)

כל ישראל הם אומנים בבניין בית המקדש

משל למלך שבא לעיר שכל אנשיה היו עניים ודלים, ולא היה בידם מנחה להביאה לפניו, היה שם עשיר אחד חכם לב, שנודעה לו חיבה יתירה מעם המלך, והיה בידו להעניק למלך מתנה כערכו הרם, אולם העשיר ביקש ליכות במתנה את כל בני עירו, מה עשה? ציוה לעשות כלי יקר מאוד, מורכב מחלקים הרבה של זהב, של כסף ושל נחושת, ועל כל חלק היה מנצח אומן אחר בעשייתו, כיון שנגמרה המלאכה על ידי כל האומנים, לקח העשיר את הכלי היקר, והלך אל המלך וכל בעלי המלאכה עמו. נשא הכלי חן לפני המלך, וביקש מאת העשיר להגיד לו פרטי עושי המלאכה היקרה הזאת, ומי הם האומנים ששקדו על עשייתה, מיד רמז העשיר אל כל האומנים ובאו אליו בזה אחר זה להתייצב לפני המלך, וכך נמצאו כמעט כל בני העיר זוכים לראות פני המלך.

הנמשל הוא: אף משה רבינו נהג כך, כיוון שנגמרה מלאכת המשכן שנעשתה בנדיבות לבם של כל בני ישראל, הביא בקבלת המשכן את כל בני ישראל, והעמיד אותם לפני ה', ואמר לו: כל בני ישראל בניך הם האומנים של בית מקדשך כל ישראל יש להם חלק במשכנך.

(המגיד מדובנא זיע"א)

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

ע"י קדושת שב"ק היה תיקון לעולם העשיה

...ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם וקדש שבת שבתון לה'.

ויש לדקדק דמאי לעשות אותם הא ציווי זה קאי על איסור מלאכה בשבת ומצוה זו היא בשב ואל תעשה? וי"ל עפ"מ דאיתא בספ"ק קדושת לוי אשר צוה ה' לעשות - כלומר תיקון עולם העשיה ע"כ, וי"ל דע"י קדושת שב"ק היה תיקון לעולם העשיה כדברי רש"י ז"ל דראה שאין העולם מתקיים והקדים מידת הרחמים ושתפה למידת הדין ואין ביכולת מידת הדין לדחות את מידת הרחמים.

עשיית המשכן היה כדי לקיים ציווי השי"ת

ותכל כל עבודת המשכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו.

ודקדק האוה"ק הק' טעם אומרו כן עשו ולא הספיק במאמר ויעש ע"ש. נראה לומר דהכתוב מגיד שבחן של ישראל שאף שעשיית משכן היה מטרד גדולה להמשיך את השראת השכינה כמ"ש (שמות כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מ"מ כוונתם של ישראל היה רק כדי לקיים את ציווי ה' שזה לעשות משכן, וזה שאמר וירא משה את כל המלאכה והנה עשו עתה, קאי על גוף המלאכה דעשו אותה ואח"כ אמר על איכות המלאכה כאשר צוה ה' כן עשו כלומר דכוונתם בעשיית המלאכה היה רק לקיים מצות השי"ת. צא ולמד מכל המצוות שבתורה שאמרו חז"ל (אבות פ"א) הוי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, והרי שכר מצוה בהאי עלמא ליבא ועולם הבא אין בו אכילה ושתיה רק נהנין מזיו השכינה, הרי דאף

למטרה גדולה כזו ליהנות מזיו השכינה אעפ"כ אין לו לעשות על מנת לקבל פרס, והרי נמי בעשיית המשכן לא עשו אלא לקיים מצות השי"ת. וזה שאמר אח"כ ויברך אותם משה ופרש"י ז"ל א"ל יה"י שתשרה שכינה במעשה ידיכם, כלומר לפי שקיימתם המצוה בכוונה טהורה כזו רק לקיים מצוות השי"ת שבאופן כזה הוא יותר גדול אצלכם ממטרת המצוה להמשיך השראת השכינה בשביל זה בעצמו כדאי שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

(אמונת משה)

ע"י הנתינה זהב וכסף לעשיית המשכן המשיכו על זה קדושה

משכן העדות וגו' (ל"ח כ"א) מפרש"י ז"ל: עדות לישראל שוויתר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם. ולכאורה קשה, הלא בגמ' אמרו (ר"ה כו.) מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, ופרש"י ז"ל זהב העגל, וא"כ כיצד היה המשכן כפרה על חטא העגל, כמאמר הקב"ה יבוא זהב משכן ויכפר על זהב העגל (ש"ד נ"א, ח'). אדרבה אין קטיגור נעשה סניגור? ואפשר לומר כפי מה דאיתא בספ"ק (נועם אלימלך פרשה זו) כי משכן הוא מלשון המשכה, ונראה המכוון כי ע"י שנתנו כסף וזהב לצורך המשכן, והיתה הנתינה במסירות נפש, שהרי אדם בהול על ממונו (שבת קיז:), על ידי זה המשיכו קדושה על הכסף וזהב, כאשר מפאת זה 'משכן בני ישראל קדוש' (באר מים חיים פרשה עג). וקדושה היא בחי' חכמה (אה"ק ח"ב מג:), המורה על הענווה, בחי' כח מה (שם ח"ב כה.), ועל כח מה אין לסט"א יכולת לשלוט, כי אין לה על מה לשלוט, ועי"ז בורחת הסיט"א והטומאה לגמרי (ע"י שער הפסוקים פר' בראשית), וממילא אין קטיגור, ונעשה מחטא העגל כאין וכאפס, והבן.

(אמרי מנחם)

ווארט

השפעת דברי תורתם [של הצדיקים] על השומעים

אשר פקד משה ע"פ משה עבודת הלויים (ל"ה, כ"א).

היינו לתקן את אשר החסיר בעבודת הקודש, הוא רק ע"י התקשרות לצדיק הדור שהוא בבחי' משה, ועי"ז שייזכה לשמוח דא"ה היוצאים מפי הצדיק יזכה לעשות תשובה שלמה. וגם ע"י אהבת ישראל והתחברות חברים יוכל לתקן את אשר החסיר בעבודתו כי את חברו יעזור, וזהו עבודת הלויים, לויים הוא מלשון התחברות כמו ילוח אישי אלי, כי צריך לעבוד עבודה שייזכה לבוא להתקשרות והתחברות בינו לחבירו ולמדת ואהבת לרעהו כמון, וצריך לזה עבודה גדולה והשתדלות לקנות את לב חבירו, וע"י המדות האלו יהיה בכוחו להמתיק את הדינים.

(מאמר מרדכי, קאזמיר)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק

בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל

גלב"ע ו' סיון תשע"ד

מתפארים בשם ה' בהזכירו עונותיו. אבל כי אמילם ולא אתן את נפשי להם. דחה דחיתני לנפול חלילה בידם וה' עזרני. לא אמות כי אחיה. פי' לא אעשה המצות בעצבות בבחי' מיתה כ"א בחיות ושמחה ואספר מעשי י"ה כי כן הוא עליית המצוה רק בשמחה כמ"ש בשלש רגלים יראה כל זכורך הם המצות לפני ה' אז בשמחה יראו ויעלו להיות לפני ה'. וה"ש דבקתי בעדותך ה' אל תבישני. ר"ל דבקתי בעדותך הם המצות בעלותם לפניך דבקתי את נפשי במ לעלותם עמהם אל תבישני ותכניסני עמהם לפניך. וה"ש גם כן כאן יה"ר שתשרה שכינה במעשי אבל בעצבות אין השכינה שורה. וזהו ויהי נועם בו ומע"י כוננה עלינו. פי' אתה כונן את מעשי לשיקבא"ו ואל תדאגו ומעשי כוננהו כי השכינה תעשה הכל עבורך לה' ותכוננהו. (תפארת שלמה)

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (ג' ל"ה)

למדו רבותינו ז' ל" מפסוק זה "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת - שאסור לבית דין לחייב את המחוייבים מיתה ממיתות בית דין ביום השבת. (יבמות ו. :). וכן מונה הרמב"ם (ספר המצוות, לא תעשה, ב"שכ) את האיסור להעניש את מחוייבי העונשין ביום השבת במנין השס"ה לאוין שבתורה וז"ל שם: "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת - ירצה בזה שלא תשרוף מי שנתחייב שריפה, והוא הדין לשאר מיתות. וכו', בכל מושבותיכם - רבי אילא בשם רבי ינאי מכאן לבתי דינים שלא יהיו דינים בשבת ע"כ". ובפרקי אבות. א (יח) תנן: רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלושה דברים העולם קיים: על האמת ועל הדין ועל השלום, שנאמר (זכריה ח' ז"ט) "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם". ולפי זה מסביר הגה"ק בעל החתם סופר זי ע"י יוצא לנו: דבשבת שאסור לבתי דין לדון וכן ל', עומד העולם רק על שני דברים, והם - אמת ושלום! וזאת מרומז לנו בפסוק זה ל"א תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". שפסוק זה הוא השורש של איסור בתי דינים להעניש ביום השבת, והוא מרמז לנו בסופי התיבות ל"א תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". שאז יהיה העולם קיים רק על האמת ועל השלום. ומסיים החתם סופר: אם נדייק, נראה: שתיבת "שלום" קוטעת את תיבת "אמת", רמז שמותר לשנות מפי דרכי שלום!...

(פנינים)

וכל חכם לב (ו' לה) י אמר משה רבינו ע"ה לכלל ישראל אל יתחמץ לבב אנוש בראותו אלה שנבחרו למלאכת המשכן ולא הוא, ויאמר בלבו גם אני חכם לב ולא נופל אנכי מהם, לזה אמר הכתוב הלא 'בכם' בשבילכם ר"ל בשביל כל ישראל ניתן לאלו חכמת לב כמאמר חז"ל (ברכות לב). כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל בו, וא"ת מאן יימר שהם וודאי חכם לב אותם הנבחרים, לזה אמר אין אני אבחר בכם רק יוכל חכם לב בכם יבואו מעצמכם זיעשו' בלא בחירה אותם והוא ראייה שהם נבחרים מחמת שיעשו דייקא ר"ל שיתחילו המלאכה ויגמרו את כל אשר צוה ה" והקנאה מסולקת כי הלא החכמה שלהם הוא בכם בשבילכם. (אור פני משה, פשוורסק)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר. והוא אין לו ביאור וחיבור כלל. וי"ל בדרך רמז, ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות לז): על קושיא על חסידים הראשונים תורתם מתי היתה ומלאכתם מתי נעשית, ותיירצו מתוך חסידים היו תורתם משתמרת ומלאכתם מתברכת, וזה יש לומר שמרמז כאן 'והמלאכה' היינו מלאכת עבודת הקודש זו תפילה שנקרא עבודה שבלב, היתה דיים לכל המלאכה לעשות אותה' היינו שהיה די לכל מלאכתם הצריך לעשות, כי היתה מלאכתם מתברכת, 'והותר' היינו אותם 'תורה', ר"ל שגם די לתורתם, מעט שלומדים, כי תורתם משתמרת כנ"ל, והבן. גם יש לומר ברמז, תורתם משתמרת, לשון 'שמרים', היינו שהיתה זכה ומזוקק מכל שמרים וסיג ופסולת, מחמת שהיו חסידים, ולכך היה די בהמעט שהיו לומדים, כמאמרם (מנחות קי.). ואחד המרבה ואחד הממעיט וכו' וכו', והבן.

יה"ר שתשרה שכינה במעשי". כי הנה מבואר בזה"ק כי כמה וכמה מקטריגים העומדים לבלבל את האדם ובשעת העבודה ותורה ומצות מביאי' אותו לידי עצבות ומ"ש ומחפים עצמם בכוונה לש"ש לאמר אתה בן אדם למה תכנים א"ע לעבודה הקדוש' הזאת ואתה מלא עוונות ופשעים חלילה היצוה ה' מידך וכהנה רבות בהזכירו עוונותיו רק בשעת תורה ותפילה למען הביאו לעשות המצוה בעצבות בלי שמחה ואז לא פרחית לעילא. אבל לעומת זה אמר דוד המלך ע"ה כל גוים סבבוני הם הקליפות סבוני מדבורים למיץ ולניק מגבול הקדושה ולכלכל אותי עכ"ז בשם ה' כי אמילם כלומר

מעשי צדיקים

המשיח יושב ומחכה שהיהודים יענו אמן

באחד הימים כאשר השניים ישבו ולמדו, נכנס לחדר בנו הקטן של החכם הספרדי ובידו פרי, הילד בירך על הפרי בורא פרי העץ, ואביו ענה אחריו אמן, אולם רבי מרדכי יפה שהיה שקוע בתלמודו, לא השגיח בו ולא ענה אחריו אמן. החכם הספרדי השתומם מאד, וזנף בתלמידו על כי לא ענה אמן אחרי הברכה, רבי מרדכי יפה קיבל את הניזופה, ולא התראה לפני רבו לפי הדין במשך שלושים יום. לאחר מכן בא אל רבו וביקש ממנו סליחה ומחילה, ולפני שרבו מחל לו, אמר לו דברים כדברונות על החובה לענות אמן, וביקש אותו להתחייב להקפיד על עניית אמן, ללא הבדל אם הוא שומע את הברכה בבית המדרש בתפלה בציבור, או משפתי הטוהרות של ילד יהודי, יחד עם זאת אמר הרב אבוהב לתלמידו כי הניזופה לא כיפרה לגמרי על חטאו, וכי תיקונו יהיה שבכל מקום בו יעבור בדרכו הביתה, ישא דרשות בזכות עניית אמן, ויעורר את הלבבות לקיום מצוה זו שהיא מוזנחת וצריכה חיזוק גדול, כמו כן ביקש את רבי מרדכי יפה לצוות על בניו ועל בני בניו אחריו, להקפיד על קיום מצוה זו של עניית אמן. וכשהבטיח כל זאת, מחל לו רבו בלב שלם.

בהזדמנות זו סיפר לו הרב אבוהב את הסיפור הבא, וביקשו לחזור עליו בכל

סיפור המעשה אירע לפני קרוב לחמש מאות שנים, בזמנו של הגאון הקדוש רבי מרדכי יפה "בעל הלבושים" זיע"א, (יומא דהילולא ג' אדר) בהיותו רב וראש ישיבה באחת העיירות הקטנות של פולין, הגיעה אל רבי מרדכי יפה משלחת מהעיר פוזנן ובידה כתב רבנות, לבוא ולכהן אצלם כרב אב בית דין וראש ישיבה, רבי מרדכי יפה הסכים להצעה, אולם אמר לחברי המשלחת כי לפני שישב על כס הרבנות של עירם, עליו להשתלם תחילה בחכמת עיבור החודש, דבר הדורש ידיעה יסודית באסטרונומיה, ולשם כך עליו לנסוע לאיטליה וללמוד שם אצל אחד מחכמי הספרדים הידועים כבקריאם במיוחד בחכמה זו. שלוחי פוזנן קיבלו את התנאי, והם הודיעו בשם ראשי קהילתם כי הם מוכנים לחכות עד שרבי מרדכי יפה ישתלם בחכמת עיבור החודש, ויבוא לכהן פאר בעירם. ואכן למחרת היום שם "בעל הלבושים" את פעמיו לדרך, הגיע לוונציה שבאיטליה והתארח בביתו של החכם הספרדי רבי אבוהב זיע"א, הלה קיבל אותו בסבר פנים יפות, והסכים ללמדו את חכמת האסטרונומיה. שלשה חדשים ישב רבי מרדכי יפה בביתו של רבי אבוהב, הם למדו תורה וחכמה, ובמיוחד הדברים שהיו נחוצים לו להשתלמותו בחכמת העיבור.

הזדמנות אפשרית: לפני שנים חי בספרד יהודי תלמיד חכם וצדיק שהיה קרוב למלכות, המלך נהנה מחכמתו של ידידו היהודי ונהוג היה להזויעץ בו מפעם לפעם בכל מיני ענייני המלוכה. למלך ספרד היה גם כומר אישי שונא ישראל מובהק, ששנא במיוחד את ידידו היהודי של המלך, כומר זה השתדל תמיד להסב צרות ליהודים שישבו במדינת המלך, ומפעם לפעם הציע הצעות לגירוש היהודים, הצעות אלו נתבטלו תמיד בהשפעת הידיד היהודי של המלך, ודבר זה העלה עוד יותר את חמתו של הכומר, שגמר אומר לסלק את היהודי מן הדרך ויהי מה. הוא חיכה לשעת כושר שלא איחרה לבוא.

פעם כאשר המלך נזקק לכסף, יעץ לו הכומר לגרש את כל היהודים, ולהחרים את רכושם לטובת אוצר המלוכה, שוב באו מנהיגי הקהילות אל ידידו היהודי של המלך, וביקשוהו להתערב לביטול הגזירה, בבואו לארמון נתקבל על ידי המלך בידידות חמימה כתמיד, דבר זה שימח מאד את היהודי השתלדן שהיה סמוך ובטוח כי גם הפעם יעלה בידו לבטל את הגזירה. בינתיים הגיעו פקידי מלוכה חשובים וביניהם גם כומר האיש של המלך, והלה ניהל עמהם שיחה. היהודי שלנו נזכר כי עדיין לא התפלל מנחה, ומאחר שהיה כבר מאוחר במקצת, ניצל את הזדמנות שהמלך היה עסוק עם אורחיו האחרים, נעמד לו בפניה שקטה והחל להתפלל שמונה עשרה. להזדמנות זו חיכה הכומר הערמומי, הוא קם פתאום ואמר כי הוא יתן למלך ברכה קדושה, וכל הנוכחים יענו אחריה אמן, כאשר סיים את ברכתו, ענו כולם אמן פרט ליהודי שלנו שעמד והתפלל שמונה עשרה. הכומר העמיד פנים כמי שמצטער מאד, הוא פבר את ידו, תפס את ראשו וצעק שהיהודי קלקל לו את הברכה, בכך שלא ענה אמן, הנה זהו הידיד היהודי הנאמן שלך צעק למלך, הוא לא רוצה ליטול חלק בברכתו, בגלל שבבלבו הוא בז לך, וחורש נגדך מזימות, סינן הכומר הארסי. חמתו של המלך בערה להשחית נגד היהודי שכה העליבו, הוא ציווה להוציאו מיד להורג במיתה משונה ולשלחה למשפחתו. מובן מאליו כי הפעם לא היה מי שיבטל את גזירת הגירוש, וכל היהודים גורשו ממדינת המלך, מזלו הנורא של היהודי הצדיק הפיל אימה ופחד על כל היהודים, ויותר מכולם התרגש רבה של הקהילה, שהיה חברו של הקדוש, אותו הוא הכיר בתור ירא שמים מושלם הנהדר במצוה קלה כחמורה, הרב התפלא ולא יכול היה להבין מדוע היה סופו של צדיק כזה כה חמור, הוא לא הטיל כמובן ספק בצדקת ההשגחה העליונה, והיה ברור לו כי הצור תמים פעלו, אך בכל זאת היה רוצה לדעת על מה ולמה קרה לצדיק מה שקרה, הוא רצה לדעת מה היה חטאו של הצדיק שגרם למות כה משונה, הרב רצה לדעת זאת כדי להזהיר את היהודים לבלתי יחטאו, התענה הרב בצום תעניות אחדות, והתפלל וביקש שיודיעו לו מן

השמים את סיבת הדבר. בקשתו נענתה והצדיק בא אליו בחלום, כדי להודיע פשר הדבר וכך אמר לו:

אל תדאג ואל תפחד, אני באתי בזה לומר לך את הסיבה מדוע היה סופי ככה, למה ומדוע זכיתי לגזר דין קשה כזה, ובכן אתה הלא יודע כי הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, חטאי היחידי היה, כי פעם אחת החסרתי עניינת אמן אחד, כאשר בני הקטן ברח המוציא לחם מן הארץ, זה היה איפוא חטאי היחיד, אולם הקב"ה האריך אפן ודחה את מתן העונש לשעת מצוא, שעה זו באה, כאשר לא עניתי אמן על ברכת הכומר, והמלך הרגיש עצמו נעלב מאד, בשעה זו העמידו אותי לדין בפני בית דין של מעלה, והקטיגור אמר, הלא דברים קל וחומר, ומה לפני מלך בשר ודם נחשב לעבירה חמורה, אם לא עונים אמן על ברכה שמברכים אותו, בפני מלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה, וכך יצא דיני למיתה, ונענשתי על שלא עניתי אמן על הברכה שבירך בני הקטן.

ועתה יידי אמר הצדיק לחברו בחלום הלילה, ספר נא את הסיפור הזה לבני ביתך, ולכל היהודים הבאים במגע עמך, כדי שיידעו להיזהר כולם בענין החמור הזה של עניינת אמן אחרי ברכה, למרבה הצער אין היהודים נזהרים בכך וזו גם אחת הסיבות מדוע המשיח עדיין לא בא עד כה, במיוחד שהיהודים מזלזלים בעניינת אמן אחרי שתי ברכות הקשורות בעניין הגאולה, האחת היא ברכת "המחזיר שכינתו לציון", שמיד אחרי ואומר הקהל מודים דרבנן, מבלי שיענה תחילה אמן על הברכה, והברכה השניה היא: ברכת "הפורס סוכת שלום" גם כאן שאומרים אחרי זה "ושמרו", מקדימים את ה"ושמרו" לאמן שצריכים לענות אחרי הברכה. והמשיח יושב ומחכה שהיהודים יענו אמן על שתי הברכות הללו.

בכלותו לספר את סיפורו, ביקש שוב הרב אבוהב את רבי מרדכי יפה, שיתקן את הדבר על ידי כך שיפרסם את עניין עניינת "אמן" בכל הזדמנות, הוא אמר לו גם כי כאשר לא עונים לברכה של שליח ציבור גורמים לכך שהברכה ההיא תהיה לבטלה, ומתחייבים ח"ו מיתה בידי שמים, אותה מחליף הקב"ה בעוני לאחר שעני חשוב כמת. הרב אבוהב סיים את דבריו באומרו, כי כתוב "ועמך כולם צדיקים" כל יהודי הוא בבחינת צדיק, וצדיק הוא זה המקיים כל יום את כל מה שאותיות צדי"ק מרמזות על "צ" תשעים פעם עונים אמן על ברכות, אומר "ד" פעמים קדושה, שומע "י" קדישים, ואומר ק' ברכות. רבי מרדכי יפה הגאון הגדול שהתפרסם מאוחר יותר כ "בעל הלבושים", נסע הבייתה לאחר שסיים את לימודיו באיטליה, הוא היה אסיר תודה לרב אבוהב לא רק בשל לימודי חכמת העיבור, אלא גם ובעיקר בגלל הערותיו המועילות בדבר הנחיצות הגדולה של עניינת אמן אחרי כל ברכה וברכה.

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

להעלות הדברים הגשמיים לענינים הרוחניים

אל הקדושה ועבודתו יתברך, צריך הכנעה מתחילתה עד תכלית הכנעה, כמאמר התנא "מאד מאד הוי שפל רוח", ולזה רמז אותיות "זהב", שכל אות הוא מספר מועט מאות שלפניו, לרמז להאדם הרוצה לכנוס אל הקדושה שהיא מדרגה חשובה שהוא רמז זהב דבר חשוב, צריך לשבר גבהותו וגדלותו אשר טמן בקרבו, עד תכלית הכנעה צריך למעט עצמו, "כסף" רמז לאהבה ותשוקה בעבודת הבורא יתברך, כמו נכסף נכספת כו', ואותיות כסף עולה במספרו, כל אות מרובה מאות הקודמת, רמז שצריך להתגבר ולעלות למעלה מעלה בכל פעם עד תכלית יכולתו ואפשרו בעבודתו יתברך עד אין תכלית, ו"נחושת" לשון נחש, לשון נופל על הלשון, ר"ל הגשמיות, דהיינו אכילה ושתייה וענייני גשמיות עוה"ז הבא מצד הנחש צריך להכניס הכל אל הקדושה, שיאכל וישתה בקדושה ובטהרה ובמחשבות טהורות הכל למען עבודתו יתברך, ובהו הוא גורם השפעות לישראל ולעולם" עכ"ל.

שלוש דברים היו צריכים לקחת בגדי כהונה, והשלש דברים האלו מרמז על שלש דברים בעניני עבודת ה', בקדושה ובטהרה. דבר ראשון הוא ה"זהב" שכל אות הוא מועט מהאות שלפניו, כך אדם שרוצה להיכנס אל הקדושה עליו להכניע את עצמו. שנית, "כסף" שכל אות עולה במספרו אחד אחד השני, לרמז שצריך לעלות הכספים לדברים לעבודת ה'. ושלישית, "נחושת" דהיינו נחש, שמשום שאדם הראשון והוה אשתו אכלו מעץ הדעת, לכך נאמר עליו "עפר תאכל כל ימי חיידך". ובכדי לבוא אל הקדושה, צריכים להעלות את כל עניני הגשמיות שהם אכילה ושתייה לעבודת ה'.

פרשת השבוע - פרשת פקודי, ממשיכה לעסוק בבניית אוהל משכן מועד והנוכחות, ובין היתר על התרומות שכ"א תרם מעצמו לשם בניית המשכן. ועצם הדבר שכ"א תרם מעצמו ומשלו לבניית המשכן, עדות היא לכל באי עולם שאחרי מעשה העגל הקב"ה סלח להם על עון העגל, והשרה שכינתו בתוכם.

בפרשתנו מוזכר שנתנו זהב "כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש", וכסף "וכסף פקודי העדה...", ונחושת "ונחושת התנופה...".

זאת ועוד נמצאים ימים מספר קודם ימי הפורים הקדושים, ונאמר במגילה שהמן הרשע בא לפני המלך אחשוורוש, ואמר לו "אם-עלי-המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר-כסף אשקול עליידי עשי המלאכה להביא אלי-גזי המלך". גם כאן מוזכר ענייני הכסף, אמנם להבדיל אלף אלפי הבדלות, שבמשכן העדות מוזכר כסף, לשם בניית המשכן. ובמגילה, המן הרשע ביקש כסף בשביל להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים. אבל שומה עלינו להתבונן על מה הוזכר ענייני הכסף בתורה הק', שנראה משני הכתובים שהכסף הוא ראשית הדבר לבניית המשכן, וגם לגזור גזירה קשה על עם ישראל, וה' הפיר עצתו. א"כ מה עניין הכסף בבניית המשכן, ומה עניין הכסף שאנו תורמים בפרשת שקלים, וממשיכים לעסוק בעניין הכספים בימי הפורים, להרבות בענין הצדקה?

ונראה להקדים בדברי הרבי ר' אלימלך מליזנסק זי"ע (פ' כי תשא ד"ה ועשית) ברהט לשונו: "נראה לפרש דהנה ציוה השי"ת ליקח בבגדי כהונה ג' דברים, "זהב כסף נחושת", ו"ל שהתורה הקדושה רמזה לאדם הרוצה לכנוס

שיאכל יחשוב בדעתו שיתן לו כח לעבודת השי"ת, ואז המאכל גם נחשב לנעשה בקדושה ובטהרה. "ובזה הוא גורם השפעות לישראל ולעולם". לפני חמש מאות שנים חי בצפת גאון צדיק ומקובל הרה"ק רבי אליעזר בן משה אזכרי זי"ע. הוא חיבר את הניגון הידוע של "ידיד נפש" שמזמרים בהרבה קהילות מישראל בשבתות ובימים טובים. ומאידך, חיבר עוד פיוט מיוחד הלוהט בשגב עבודת ה', מבית מדרשו של צדיק זה, ונקרא הפיוט "אדון הכל", וגם זה יש שמזמרים בכל מיני זמנים בשנה. וכתוב ב"ספר חרדים" ששם הובא הרבה מפיטיו הרבים, "חשיבותם של פיוטים אלו בעינו של רבי אלעזר היו כה גדולים עד כי הכניסם לספר הנסוב על ביאורי המצוות, בסידור "שאחד מן הענפים היקרים [במצוות אהבת ה'] שבהתלהבות החשק ישיר האוהב שיר ידידות". וכה הפיוט המלא בשיר ובקשה על הדביקות:

"אדון הכל הדורש לעם דורשך, לא תתפרש מני ואל נפרוש ממך, אדון הכל. לך ידיד נפשינו כל מאוינו, אתה שמחת לבנו וכל טובותינו. הן נכסוף נכספנו לשרת פניך, אדון הכל. עוצם תשוקתך בלבנו קשורה, וכתר מלכותך על ראשונו עטרה. ברוח נדיבה סמוך עבדך, אדון הכל. זכנו לקדש רמ"ח איברנו, לב ורוח נכון חדש בקרבנו. לאור בנועם זיו שכינתך, אדון הכל. רצון עבדך לעשות נחת רוח, לך יוצר הכל ולערוך שיח. מי יתן ותשמח בפועל בפניך, אדון הכל".

לשם מה הבאנו עלי גליון את הפיוט הנפלא המלא על דביקות בה', שבתחילת דברינו הזכרנו את עניין הכסף שהביאו לשם בניית המשכן, וגם להבדיל אלף אלפי הבדלות, המן הרשע רצה לגזור גזירת כליה על בני ישראל, ומה זה עניין ה"כסף"? וע"כ "כסף" הוא מלשון "כיסופים". כסף הוא דבר גשמי, שאדם עובד עליו בזיעת אפו, "בזיעת אפיך תאכל לחם", ובכדי לעבוד את הקב"ה, צריך להעלות את הדברים הגשמיים מעלה מעלה בעבודת ה', וע"י שתורם הכסף לדברים של עבודת ה', בזאת הוא כוסף לעובד את הקב"ה בקדושה ובטהרה.

ואם עסקינן בפרשת שקלים, מובא שהקב"ה הראה למשה רבינו "כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה, ואמר לו, 'זה יתנו' (שמות ל', י"ג) כזה יתנו", ולכאורה מניין להקב"ה מטבעות מתחת לכסא הכבוד, מה צורך יש לו במטבעות? ומה

צורך יש לו בהם, שהם מציאות גשמיות? ויש הרבה ביאורים מגדולי החסידות, שהיו שאמרו שה"אש" מסמן תכונות רוחניות המעלות את החומר לקדוש - התלהבות (עפ"י שפת אמת, וכן בשם משמואל), נדיבות לב (עפ"י פרי צדיק), או זיכוך הנפש (עפ"י התניא). והיו שראו ב"מטבע של אש" את הביטוי לכך ש"גם בענייני העולם הזה יש קדושה ורוחניות" (עפ"י התניא).

"אדון הכל... נכסוף נכספתי לשרת פניך" כשאנו תורמים את השקלים לבניית משכן ה', או לכל דבר בעבודת ה', אנו מעלים את הכיסופים לשרת פניך, שהרי "לי הכסף ולי הזהב נאום ה'", ולא חסר להקב"ה כסף, אלא שיהודי תורם משלו ומעצמו לעבודת ה', בזה מראה "מטבע של אש", שהוא מעלה את הדבר הגשמי להיות רוחני.

והמן הרשע ידע שכל הכסף מעלים להיות רוחני, ושבני"ג נהנו מסעודתו של המלך אחשוורוש, נגזר עליהם גזירת כליה ה"י. והמן ניצל את ההזדמנות, וכל מקום שכתוב במגילה "המלך" הוא מלכו של עולם הקב"ה, ורצה לקחת הכסף שמעלים לעבודת ה', ולהראות לפני הקב"ה כביכול שכאילו בני"ג לא

עושים את מלאכתם כראוי, ויש לגזור עליהם את הגזירה הקשה ה"י. אבל אנו בני ישראל, נותנים ותורמים כספים רבים בכל ימות השנה, אמנם בימי הפורים בני ישראל המסולאים מפז, נתבעים ונותנים יותר מכדי יכולתם, להראות לעיני העמים, שכל הכסף וכל הזהב, מעלים לעבודת ה'.

"רצון עבדך לעשות נחת רוח, לך יוצר הכל ולערוך שיח. מי יתן ותשמח בפועל בפניך, אדון הכל" וה' יעזרינו לעשות רצון ה' בקדושה ובטהרה, ללא שום פניה לצד אחר, רק כדי לעבוד את ה'. ושנזכה בבניין בית מקדשינו ותפארתנו במהרה ובימינו אמן.

אמר עם המאמר: הנה כי כפי שרואות עיניכם את הגליון המושקע, והמלא בדברי תורה וחסידות, והכל בפונדק אחד. וע"כ בימים אלו מתקיימת מגבית לטובת החזקת הגליון שדורש דמים מרובים, הקלדה הגהה, עריכה והדפסה. ואין הקומץ משיביע את הארי, רוצים אנו להמשיך במלאכת הקודש בקדושה ובטהרה להגדיל תורה ולהאדירה, להפיץ מעיינות החסידות בעוד מקומות, וכהנה וכהנה על זה הדרך. אנא! עזרו לנו בעין יפה, וקחו לעצמם זכות גדולה בזיכוי הרבים הגדול הזה. "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"...

◆ תתרום ◆

מהרצון הטוב נדבו למשכן, ובזאת המשיכו על עצמם השראת השכינה הק' וכ"ק איתן אדמו"ר הרבי מווארקא זצלה"ה אמר, כי עיקר קדושת וחיות המשכן והמשכת השכינה היה על ידי הרצון ונדבת לב ישראל, ובכח קדושת רצונם הטוב המשיכו קדושת השכינה, וכמאמר האלשיך הקדוש (שה"ש ג', ט"ו) שהכתוב מתמה איך אפשר לעשות משכן למי שנאמר בו (מ"א ה, כז) השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, ולצמצם שכינתו בין הבדים, וזה שאמר הכתוב (שה"ש שם) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן, איך אפשר זאת, והתירוץ הוא 'תוכו רצוף אהבה', היינו שמאהבה והיראה והרצון והחשק מנדבת המשכן, על ידי זה המשיכו השכינה הקדושה לתוך בדי הארון, וכאשר נותר ממלאכת המשכן ממילא נשאר הרצון שבהמלאכה הזאת, ולא יצא לפועל הטוב, וזאת אמר משה 'מה נעשה' ברצונות אלו, והשיב לו הקב"ה עשה 'בהם', היינו בפנימיות לבב ישראל, משכן לעדות, וכמאמר התיקוני זוהר (בב): זכאה מאן דמתקן ליה דירה נאה בליביה, היינו כסא להשראת השכינה הקדושה, וכמו שנאמר (תהלים קי"ט, י"א) בלבי צפנתי אמרתך וגו', עד כאן דברי כ"ק הרבי הזקן מווארקא במעט ביאור. (ישמח ישראל בפרשתך את ב')

**יחידה
ליחודך**

ליהודים היתה אורה - זו תורה
בימי הפורים האלה, בהם מרבים באורה,
נרים תרומה הגונה לשותפות בזיכוי הרבים הגדול הזה להגדיל תורה והאדירה
בהפצת הגליון הזה, לקדש שם שמים בעולם.

**הדר
קיבלוה**

עלוך זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

ע"י הר"ר א. ש. הי"ו
לע"נ אמו מרת אסתר ליבא
בת יבדלחט"א ר' יצחק
מרדכי שליט"א נלב"ע ג' אדר
ת. נ. צ. ב. ה.

ע"י משפחת מקובר הי"ו
לע"נ הגאון החסיד המפואר רבי
יהודה ב"ר ישראל מקובר ז"ל
נלב"ע ח' אדר ב' תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב אברהם בן הרב יוחנן דב
הלוי ז"ל
נלב"ע ז' אדר
ולע"נ האשה החשובה מרת
רבקה בת הרב משה חיים ע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל
בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו,
או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מוס' ח-ן - 540321-ע"ש ישראל בנימין פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.